

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Metodologiei acordării facilităților tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice plasați în câmpul muncii în mediul rural, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1345/2007

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Metodologiei acordării facilităților tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice plasați în câmpul muncii în mediul rural, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1345/2007 (în continuare - Proiect) este elaborat de Ministerul Sănătății.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea proiectului în cauză, rezultă din modificările operate la art. 11 aliniatul (2) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, prin Legea nr. 156/2024, care prevede acordarea facilități tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice plasați în câmpul muncii în mediul rural, în mărimea și modul stabilite de Guvern. Totodată, proiectul este elaborat în vederea realizării acțiunii nr. 482 din Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023; și realizării punctului 53 din Planul de acțiuni al Ministerului Sănătății pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 70 din 17.01.2024.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Promovarea prezentului proiect este determinată de insuficiența de resurse umane în sistemul ocrotirii sănătății, aceasta fiind unul din principalele puncte nevralgice ale sistemului. Resursele umane din sănătate constituie unul din componentele fundamentale ale sistemului, fără de care acordarea asistenței medicale și accesul la servicii de sănătate, funcționarea instituțiilor medicale și a sistemului național de sănătate în întregime nu pot fi realizate. Actualmente se înregistrează o criză în domeniul resurselor umane din sănătate, care se manifestă prin insuficiența medicilor, farmaciștilor și a personalului medical și farmaceutic cu studii profesional tehnice postsecundare. Valul migrației din ultimii zece ani au afectat evident și lucrătorii din sfera sănătății. Astfel, domeniul resurselor umane din sănătate este declarat unul prioritar și este reflectat în documentele strategice ale Ministerului Sănătății. Totodată, criza resurselor umane în sănătate este determinată de insuficiența și distribuția geografică neuniformă, atât a medicilor și farmaciștilor, cât și a personalului medical și farmaceutic cu studii profesional tehnice postsecundare. Scopul de bază al proiectului constă în atragerea și menținerea în sistemul medical a tinerilor specialiști (medicilor, farmaciștilor și a personalului medical și farmaceutic cu studii profesional tehnice postsecundare), în special în zonele rurale, orașe mici, regiuni, unde în comparație cu zonele urbane se atestă o insuficiență de cadre medicale mult mai critică. Astfel se impune necesitatea de a întreprinde măsuri care să asigure atractivitatea pentru tinerii specialiști, absolvenți a studiilor superioare de licență în medicină și studiilor postuniversitare de rezidențiat și ai învățământului profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar medical și farmaceutic, inclusiv și a tinerilor specialiști absolvenți ai instituțiilor de învățământ medical din străinătate, acreditate în modul corespunzător, care vor avea drept efect angajarea personalului medico-sanitar în instituțiile medico-sanitare publice în care este cea mai mare necesitate de cadre. Conform datelor statistice în anul 2023, în sistemul ocrotirii sănătății din țară activează circa 9638 medici și 18929 personal medical cu studii medii, dintre care cu statut de pensionar sunt circa 1816 (20%) medici și 3190 (17%) personal medical cu studii medii. Deficitul cel mai mare de specialiști cu studii superioare medicale se înregistrează în

specialitățile: Medicină de familie - 216 specialiști, Anestezie și terapie intensivă - 143 specialiști, Radiologie și imagistică medicală - 76 specialiști, Medicină internă - 70 specialiști și Medicină de urgență -31 specialiști, chirurgie generală - 48.

Referitor la medicină de familie, în anul 2023 activau 1539 medici de familie, a căror vârstă medie depășește 50 ani.

Asigurarea pe țară cu medici de familie constituie 5,3 la 10 mii locuitori, comparativ cu 7,96 în Uniunea Europeană și 6,08 în Regiunea Europeană. Medicul de familie din localitățile rurale de multe ori are în evidență 3 000 – 6 000 locuitori și mai mult, comparativ cu normativul de 2 200 locuitori.

De asemenea, există o discrepanță în asigurarea populației cu medici de familie în sectoarele rural și urban. Rata de asigurare în municipiile Chișinău și Bălți reprezintă 7,5 la 10 mii locuitori și respectiv 7,2. Totodată, rata de asigurare cu medici de familie este redusă în special în raioanele Fălești - 3,4 la 10 mii locuitori; Cantemir-3,9, Sângerei - 3,8; Ungheni - 3,9; Șoldănești – 3,5; Rîșcani-4,0 și Vulcănești - 2,9.

Un studiu internațional (Barbara Starfield, SUA) relevă că, majorarea numărului de medici de familie doar cu 1,0 la 10 000 locuitori duce fără a face alte investiții ale politicii publice la micșorarea mortalității generale cu 6%, a mortalității copiilor cu 3% și a mortalității prin AVC cu 3%.

La moment unele raioane ale țării nu dispun de nici un medic specialist în domeniile: cardiologie (Briceni, Nisporeni, Râșcani, Telenești, Ungheni, Basarabeasca, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Taraclia, Vulcănești, Dubăsari, Glodeni), neonatologie (Briceni, Râșcani, Fălești, Dondușeni, Dubăsari, Basarabeasca, Căușeni, Leova, Anenii Noi, Glodeni, Șoldănești, Ungheni, Ocnîța, Basarabeasca, Cimișlia, Ștefan Vodă), anesteziologie-reanimatologie (Dubăsari, Basarabeasca, Taraclia), oncolog (Râșcani, Drochia, Dubăsari, Ocnîța, Călărași, Căușeni, Nisporeni, Șoldănești, Telenești, Basarabeasca, Cantemir, Taraclia, Vulcănești), ortopedie-traumatologie (Dubăsari, Ocnîța, Basarabeasca, Cantemir, Taraclia), medici legiști (Briceni, Râșcani, Glodeni, Sorooca, Nisporeni, Șoldănești, Sângerei, Cimișlia, Leova).

În același timp, în unele instituții medico-sanitare publice raionale, se atestă o neacoperire cu medici cu circa 25%. Astfel în raionul Fălești asigurarea cu cadre medicale superioare constituie - 71,3%, Telenești - 74,4%, Taraclia - 71,6%, Cantemir - 77,3%, Ștefan-Vodă- 76,3, Nisporeni- 75,8.

Deficitul de resurse umane este înregistrat, în special, în asistența medicală primară, ceea ce afectează principiul de asigurare a accesului la servicii medicale esențiale.

În contextul deficitului sporit de medici, farmaciști și specialiști cu studii superioare de licență în medicină în cadrul instituțiilor medico-sanitare publice, pentru a atrage și a menține tinerii specialiști în sistemul ocrotirii sănătății se propune achitarea indemnizațiilor, compensarea cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumului de energie termică și electrică în primii 5 ani de activitate conform repartizării Ministerului Sănătății, comparativ cu cei 3 ani stabiliți anterior.

În același timp, USMF „Nicolae Testemițanu” formează specialiști cu studii superioare de licență în medicină (optometriști, asistenți medicali generaliști licențiați, tehnicieni radiologi cu studii superioare, kinetoterapeuți etc.), care actualmente conform prevederilor legale nu pot beneficia de indemnizațiile și compensațiile sus nominalizate.

În acest sens, se propune includerea acestor specialiști în lista beneficiarilor de indemnizații, compensații a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumului de energie termică și electrică.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi propuse în proiect rezidă în următoarele:

- acordarea indemnizației unice în mărime de 250 mii lei specialiștilor cu studii superioare de licență, medicilor și farmaciștilor, care se achită în două tranșe - 120 mii lei după 6 luni de activitate și 130 mii lei după anul trei de activitate;

- achitarea compensațiilor pentru energie electrică, lemn și cărbune, închirierea locuinței (după caz) specialiștilor cu studii superioare de licență, medicilor și farmaciștilor, pe parcursul a 5 ani de activitate;

- includerea tinerilor specialiști cu studii superioare de licență în medicină în lista beneficiarilor de indemnizații și compensații acordate din contul bugetului de stat.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă analizată a inclus menținerea status quo-ului, care nu a fost considerată viabilă din cauza neatractivității valorii indemnizației unice menținute la nivelul actual cu majorarea termenului de activitate până la 5 ani comparativ cu 3 ani actualmente.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Asigurarea instituțiilor medico-sanitare publice cu resurse umane necesare. Îmbunătățirea accesului și calității serviciilor medicale acordate.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Costul de implementare a prezentului proiect pentru perioada anilor 2024-2029 constituie 28.717,0 mii lei pentru acordarea tinerilor specialiști a indemnizațiilor, care se încadrează atât în limita alocațiilor aprobate în Legea bugetului de stat pentru 2024 cât și în limitele prevăzute în proiectul CBTM pentru anii 2025-2027, sursa de finanțare fiind mijloacele bugetului de stat.

Luând în considerație că, prevederile Proiectului în cauză referitor la achitarea indemnizației și compensațiilor pentru medici și farmaciști, se vor răsfrânge asupra persoanelor admise la studii de rezidențiat, începând cu anul de studii 2024-2025, care vor semna contracte privind instruirea în rezidențiat și plasarea în câmpul muncii, cu obligația să activeze cel puțin 5 ani, și întrucât durata studiilor de rezidențiat în dependență de specialitate variază de la 2 la 5 ani, majoritatea din ei vor beneficia de prima tranșă a indemnizației în anul 2028, care se încadrează în limitele alocațiilor bugetare actuale, iar a doua tranșă a indemnizației va fi acordată după anul trei de activitate, adică începând cu anul 2030.

Alocațiile necesare pentru acordarea facilităților tinerilor specialiști începând cu anul 2030 vor constitui:

în **2030** cu 13.130,0 mii lei și va constitui **41.847,0 mii lei** (28.717,0 + 13.130,0);

în **2031** cu 14.195,0 mii lei și va constitui **42.912,0 mii lei** (28.717,0 + 14.195,0);

în **2032** cu 15.260,0 mii lei și va constitui **43.977,0 mii lei** (28.717,0 + 15.260,0).

De menționat că, suma de 43.977,0 mii lei, estimată pentru anul 2032 și destinată pentru acordarea facilităților tinerilor specialiști, se va menține pentru următorii ani.

Anii 2025-2029 (28.717,0 mii lei/anual)

Prima tranșă a indemnizațiilor (120/96 mii lei) se vor achita după 6 luni de activitate. Reieșind din numărul estimat de angajați 101 de absolvenți cu studii superioare și 105 de absolvenți cu studii medicale medii, suma totală a indemnizațiilor va constitui **22.200,0 mii lei**:

101 absolvenți cu studii superioare * 120,0 mii lei = 12.120,0 mii lei

105 absolvenți cu studii medii * 96,0 mii lei = 10.080,0 mii lei

Totodată pentru achitarea compensațiilor la energie electrică, lemne, cărbune și închirierea locuinței (după caz), care în mediu se estimează la 10.550 lei per tânăr specialist, pe parcursul a trei ani de activitate (încadrați în câmpul muncii în a.2022, a.2023 și a.2024) în număr total de 618 (206 – a.2022 + 206 – a.2023 + 206 – a.2024), anual vor fi suportate cheltuieli în sumă de **6.517,0 mii lei** (618 tineri specialiști * 10.545 lei).

Suma totală pentru plata **facilităților tinerilor specialiști** va constitui **28.717,0 mii lei** (22.200,0 mii lei + 6.517,0 mii lei).

Anul 2030 (41.847,0 mii lei)

Începând cu anul 2030 suma totală a indemnizației se va majora, din cauza extinderii perioadei obligatorii de activitate de la 3 la 5 ani. Dat fiind faptul că, tinerii admiși la studii de rezidențiat în anul 2024, vor fi încadrați în câmpul muncii în anul 2027, și care vor beneficia de indemnizația de 120 mii lei după 6 luni de activitate în anul 2028, ulterior după trei ani de activitate, aceștia vor beneficia de a doua tranșă de, în sumă de 130,0 mii lei, în anul 2030.

La stabilirea indemnizației unice în mărime de 250,0 mii lei s-a ținut cont și de mărimile similare acordate tinerilor specialiști din alte domenii (ex. pentru medicii veterinari indemnizația pentru trei ani de activitate alcătuiește 15 salarii medii pe economie (conform indicilor macroeconomici pentru a.2027, salariu mediu constituie 18300 lei*15 salarii medii=274.500,0 lei).

Astfel, indemnizația unui medic tânăr specialist se estimează la 250,0 mii lei (120,0 mii lei după 6 luni de activitate + 130 mii lei după anul trei de activitate).

Suma totală a indemnizațiilor în a.2030 va alcătui **35.330,0 mii lei:**

101 absolvenți cu studii superioare * 120,0 mii lei = 12.120,0 mii lei

105 absolvenți cu studii medii * 96,0 mii lei = 10.080,0 mii lei

101 tinerii specialiști după anul trei de activitate * 130,0 mii lei = 13.130,0 mii lei.

Suma compensațiilor tinerilor specialiști și va constitui **6.517,0 mii lei** (618 tineri specialiști *10,545 mii lei).

Suma totală pentru plata facilităților tinerilor specialiști va constitui **41.847,0 mii lei** (35.330,0 mii lei + 6.517,0 mii lei).

Anul 2031 (42.912,0 mii lei)

Suma totală a indemnizațiilor în anul 2031 va constitui **35.330,0 mii lei:**

101 absolvenții cu studii superioare * 120,0 mii lei = 12.120,0 mii lei

105 absolvenții cu studii medii * 96,0 mii lei = 10.080,0 mii lei

101 tinerii specialiști după anul trei de activitate * 130,0 mii lei = 13.130,0 mii lei.

Suma compensațiilor va constitui **7.582,0 mii lei** (618 tineri specialiști *10,545 mii lei + 101 tinerii specialiști după anul patru de activitate * 10,545 mii lei).

Suma totală pentru plata facilităților tinerilor specialiști va constitui **42.912,0 mii lei** (35.330,0 mii lei + 7.582,0 mii lei).

Anul 2032 (43.977,0 mii lei)

Suma totală a indemnizațiilor în anul 2032 va constitui **35.330,0 mii lei:**

101 absolvenții cu studii superioare * 120,0 mii lei = 12.120,0 mii lei

105 absolvenții cu studii medii * 96,0 mii lei = 10.080,0 mii lei

101 tinerii specialiști după anul trei de activitate * 130,0 mii lei = 13.130,0 mii lei.

Suma compensațiilor va constitui **8.647,0 mii lei** (618 tineri specialiști *10,545 mii lei +(101 tinerii specialiști după anul patru de activitate +101 tinerii specialiști după anul cinci de activitate) * 10,545 mii lei).

Suma totală pentru plata facilităților tinerilor specialiști va constitui **43.977,0 mii lei** (35.330,0 mii lei + 8.647,0 mii lei).

Suma de 43.977,0 mii lei destinată pentru facilitarea tinerilor specialiști se va menține pentru următorii ani.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil

4.4. Impactul social

Modificarea dată va contribui la creșterea accesului la serviciile medicale în mediul rural, precum și îmbunătățirea calității serviciilor medicale acordate. Prin urmare va crește nivelul de prevenție și de diagnosticare precoce a maladiilor, ce va contribui la îmbunătățirea calității vieții în comunitățile rurale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Instituțiile medico-sanitare publice vor respecta prevederile privind protecția datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
De facilitățile respective vor beneficia toți tinerii specialiști indiferent de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu sunt aplicabile alte impacturi economice sau sociale
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 <i>privind transparența în procesul decizional</i> pe pagina oficială a Ministerului Sănătății www.ms.gov.md , la compartimentul Transparența decizională, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect. Deasemenea anunțul a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md și poate fi accesat la linkul: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12939 Proiectul urmează a fi avizat și consultat de către autoritățile interesate, precum și cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Culturii.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție și juridice în conformitate cu procedura stabilită în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită modificarea altor legi sau elaborarea unor acte legislative noi.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea prevederilor proiectului va fi asigurat de instituții medico-sanitare publice.

Ministru

Ala NEMERENCO